

ŞİLİ ÜLKE RAPORU 2020

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE-ŞİLİ DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜ.....	4
• Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü İthalatı	4
a) Şili'nin Demir-Çelik İthalatı (72. Fası).....	5
b) Şili'nin Demir Çelikten Eşya Grubu İthalatı (73. Fası).....	7
c) Şili'nin İnşaat Aksamı Grubu İthalatı.....	9
d) Şili'nin Bakır ve Bakırdan Eşya Grubu İthalatı (74.Fası).....	10
e) Şili'nin Alüminyum İthalatı (76. Fası).....	11
TÜRKİYE'NİN ŞİLİ'YE YÖNELİK	13
DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜ İHRACATI.....	13
OAİB ŞİLİ'YE YÖNELİK DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜ İHRACATI.....	14
ŞİLİ GENEL BİLGİLER.....	15
GENEL EKONOMİK DURUM	16
• Temel Sosyal Göstergeler	16
• Temel Ekonomik Göstergeler	16
• Coğrafi Konum	18
• Siyasi ve İdari Yapı.....	18
• Nüfus ve İstihdam.....	18
• Doğal Kaynaklar ve Çevre	19
• Ekonomi Politikaları	20
• Dış Ticaret Politikası.....	20
• İthalat Rejimi	21
• Gümrük Vergileri ve Diğer Vergiler.....	21
• Tarife Dışı Engeller	22
• Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar.....	23
• Dış Ticaret.....	24
• Şili'nin İhracatındaki Başlıca Ürünler	24
• Şili'nin İhracatında Başlıca Ülkeler	25
• Şili'nin İthalatında Başlıca Ürünler	26
• Şili'nin İthalatında Başlıca Ülkeler	27

TÜRKİYE İLE TİCARET	28
• Türkiye'nin Şili'ye İhracatında Başlıca Ürünler	29
• Türkiye'nin Şili'den İthalatında Başlıca Ürünler	31
• İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler.....	33
İŞ İNSANLARININ DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	33
• Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler	34
• Pasaport ve Vize İşlemleri.....	34
• Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri.....	35
• Telefon Kodları	35
• Yerel Saat.....	36
• İklim.....	36

TÜRKİYE-ŞİLİ DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜ

• Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü İthalatı

Şili'nin 2018 yılında demir çelik, bakır ve alüminyum sektörü toplam ithalatı %26 artarak 3,5 milyar Dolar'a yükselmiştir. Demir ve demir dışı metaller sektöründe en çok ithalat yaptığı ürün grubu 1,6 milyar Dolar ile "demir-çelik" olup ikinci sırada 1,4 milyar Dolar ile "demir çelikten eşya" yer almaktadır. Söz konusu ürünlerde Türkiye'den ithalatı ise sırasıyla 104,5 milyon Dolar ve 19,9 milyon Dolar'dır.

Tablo 1: Türkiye-Şili Dış Ticaret Değerleri (1.000 USD)

GTİP NO	ÜRÜN GRUBU	Şili'nin Türkiye'den İthalatı		Türkiye'nin İhracatı		Şili'nin Dünyadan İthalatı	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
72	Demir Çelik	60.266	104.487	8.230.403	111.546.435	1.173.534	1.571.949
73	Demir Çelikten Eşya	12.637	19.897	5.598.990	6.533.980	1.084.530	1.360.395
76	Alüminyum	1.087	1.149	2.512.216	2.995.017	390.841	435.152
74	Bakır	4.491	432	1.441.589	1.793.304	85.448	99.426
	Toplam	78.481	125.965	17.783.198	22.868.736	2.734.353	3.466.922

Kaynak: Trademap

Ülkemiz tarafından, Şili menşeli sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergileri STA'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte kaldırılmıştır. Şili tarafından, Türkiye menşeli sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergilerinin önemli bir kısmı STA'nın yürürlüğe girdiği tarih (01.03.2011) itibarı ile kaldırılmıştır. Şili'ye ihracatımızın kısıtlı bir bölümüne tekabül eden ürünler için ise gümrük vergileri 4 yıllık bir indirim takvimi kapsamında 1 Ocak 2015 tarihi itibarıyla kademeli olarak tamamen kaldırılmıştır.

TÜİK verilerine göre, Türkiye'nin Şili'ye 2019 yılında demir çelik, bakır ve alüminyum sektörü toplam ihracatı %18 azalarak 116,5 milyon Dolar'a gerilemiştir. Demir ve demir dışı metaller sektöründe en çok ihracat yaptığı ürün grubu 84,4 milyon Dolar ile "Demir-Çelik" olup ikinci sırada 28 milyon Dolar ile "demir çelikten eşya" yer almaktadır.

Tablo 2: Türkiye -Avustralya İhracat Verileri

GTİP	GTİP İKİLİ ADI	2018	2019	Değ(2018/19 %)
72	Demir Ve Çelik	121.968.058	84.464.640	-30,75
73	Demir Veya Çelikten Eşya	19.394.405	28.060.236	44,68
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	484.448	2.287.416	372,17
76	Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	949.070	1.700.241	79,15
	Toplam	142.795.981	116.512.533	-18,41

Kaynak: Trademap

a) Şili'nin Demir-Çelik İthalatı (72. Fasıl)

Şili 2018 yılında demir çelik sektöründe 2017 yılına göre %34 oranında artışla toplam 1,6 milyar Dolar değerinde ithalat gerçekleştirmiş olup söz konusu ithalatın yaklaşık %93'ünü aşağıdaki tabloda yer alan ilk 10 ülkeden yapmıştır. Türkiye, ithalat yaptığı ülkeler sıralamasında 3.sırada yer almış ve demir-çelik sektöründe 2018 yılında 104,5 milyon Dolar ihracat gerçekleştirerek 2017 yılına göre yaklaşık %73,4 oranında artış göstermiştir.

Tablo 3: Şili'nin İthalat Yaptığı Ülkeler (1.000 USD)

Şili'nin İthalat Yaptığı Ülkeler	2016	2017	2018	Deg(2018/19)%	2018 Pay(%)
Toplam	917.533	1.173.534	1.571.949	33,95	100,00
Çin	460.268	673.378	930.541	38,19	59,20
Brezilya	118.192	145.450	180.138	23,85	11,46
3.Türkiye	55.405	60.266	104.487	73,38	6,65
Japonya	57.096	63.627	75.072	17,99	4,78
Meksika	37.730	30.123	43.717	45,13	2,78
İspanya	37.521	38.069	39.751	4,42	2,53
Almanya	25.430	27.083	28.484	5,17	1,81
G.Kore	32.254	26.301	26.186	-0,44	1,67
Arjantin	5.522	6.907	23.748	243,83	1,51
Hindistan	4.533	9.244	15.692	69,75	1,00

Kaynak: Trademap

Şili'nin Demir Çelik Grubu İthalatında Alt Kırılımlar

Demir çelik grubunda toplam 1,6 milyar Dolar İthalat gerçekleştiren Şili'nin söz konusu ithalatının %80'inini 7210, 7225, 7208, 7228, 7214 GTİP'leri oluşturmaktadır.

Tablo 4: Şili'nin Demir Çelik Grubu İthalatında Alt Kırılımlar (1.000 USD)

GTİP	GTİP AÇIKLANMASI	2017	2018	Deg (2018/19)%	2018 Pay %
	Toplam	1.173.534	1.571.952	34	100,00
'7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı haddelenmiş ürünler, genişliği >= 600 mm, sıcak haddelenmiş veya soğuk haddelenmiş	345.414	434.824	25,88	27,66
'7225	Paslanmaz çelikten, = 600 mm genişliğinde yassı haddelenmiş ürünler, sıcak haddelenmiş ...	258.371	362.812	40,42	23,08
'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı haddelenmiş ürünler, genişlik >= 600 mm, sıcak haddelenmiş, kaplanmamış, ...	134.141	161.632	20,49	10,28

'7228	Alaşımli çelikten paslanmaz çelikten diğer çubuklar ve çubuklar, alaşımın açılırları, şekilleri ve bölümleri ...	86.931	99.008	13,89	6,3
'7214	Demir veya alaşımsız çelik çubuklar ve çubuklar, dövme, sıcak haddelenmiş, sıcak çekilmiş ...	62.035	95.768	54,38	6,09
'7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı haddelenmiş ürünler, genişlik> = 600 mm, soğuk haddelenmiş "soğuk indirgenmiş", ...	61.619	73.981	20,06	4,71
'7219	Paslanmaz çelik yassı haddelenmiş ürünler, genişlik> = 600 mm, sıcak haddelenmiş veya soğuk haddelenmiş	45.178	58.096	28,59	3,7
'7202	Ferro alaşımlar	42.963	52.845	23	3,36
'7216	Demir veya alaşımsız çeliğin açılırları, şekilleri ve bölümleri,	35.760	51.795	44,84	3,29
'7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamul ürünler	1.279	49.772	3.791,48	3,17
'7213	Demir veya alaşımsız çelik çubuklar ve çubuklar, sıcak haddelenmiş, düzensiz sarılmış bobinlerde	36.012	39.402	9,41	2,51
'7217	Demir veya alaşımsız çelik tel, rulo halinde (çubuklar ve çubuklar hariç)	25.871	31.409	21,41	2
'7227	Paslanmaz, sıcak haddelenmiş, düzensiz sarılmış bobinlerde alaşımlı çelik çubuklar ve çubuklar	6.158	21.157	243,57	1,35
'7222	Paslanmaz çelikten diğer çubuklar; paslanmaz çeliğin açılırları, şekilleri ve bölümleri, ör.	5.750	7.418	29,01	0,47
'7229	Paslanmaz çelikten başka alaşımlı çelik tel (rulo ve çubuklar hariç)	3.564	5.975	67,65	0,38
'7212	Demir veya alaşımsız çelikten, <600 mm genişliğinde yassı haddelenmiş ürünler, haddelenmiş	4.296	5.928	37,99	0,38
'7223	Paslanmaz çelik tel, bobinler içinde (çubuklar ve çubuklar hariç)	2.939	4.431	50,77	0,28
'7215	Demir veya alaşımsız çelikten, soğuk şekillendirilmiş veya soğuk işlenmiş çubuklar ve çubuklar, daha fazla olsun	3.743	3.955	5,66	0,25
'7220	Yassı haddelenmiş paslanmaz çelik ürünler, <600 mm genişliğinde, sıcak haddelenmiş veya soğuk haddelenmiş	2.541	3.123	22,9	0,2
'7226	Paslanmaz dışında alaşımlı çelikten, <600 mm genişliğinde yassı haddelenmiş ürünler, sıcak haddelenmiş ...	4.267	3.099	-27,37	0,2
'7211	Demir veya alaşımsız çelikten, <600 mm genişliğinde yassı haddelenmiş ürünler, haddelenmiş ...	2.070	2.482	19,9	0,16
'7205	Pik demir, spiegeleisen, demir veya çelik granülleri ve tozları (granüller ve tozlar hariç ...	1.738	2.165	24,57	0,14
'7201	Pik demir ve spiegeleisen, bloklar halinde veya diğer birincil formlarda	305	368	20,66	0,02
'7204	Demirli atıklar ve hurdalar; demir veya çelik hurda külçelerinin yeniden eritilmesi (cüruf, kireç ve ...	151	264	74,83	0,02
'7224	Çelik, alaşım, paslanmaz dışında, külçe veya diğer birincil formlarda, yarı mamul ürünler ..	10	125	1.150,00	0,01

'7221	Paslanmaz çelik çubuklar ve çubuklar, sıcak haddelenmiş, düzensiz sarılmış bobinlerde	29	50	72,41	0
'7218	Külçe veya diğer birincil formlarda paslanmaz çelik (yeniden ergitme hurda külçeleri ve ürünleri hariç ...	19	34	78,95	0
'7206	Külçe veya diğer birincil formlarda demir ve alaşımsız çelik (eritme hurda külçeleri, ...	363	34	-90,63	0
'7203	Demir cevheri ve diğer süngerimsi demirli ürünlerin doğrudan azaltılması ile elde edilen demirli ürünler,	17	0	-100	0

Kaynak: Trademap

Vergiler: Türkiye ile Şili arasında serbest ticaret anlaşması mevcuttur.

b) Şili'nin Demir Çelikten Eşya Grubu İthalatı (73. Fasıl)

Şili'nin 2018 yılında demir çelikten eşya sektöründe ithalatı 2017 yılına göre %25,4 oranında artarak toplam 1,4 milyar dolar değerinde gerçekleştirilmiş olup söz konusu ithalatın yaklaşık %82'si Çin, ABD, Almanya, İspanya, Hindistan, İtalya, Brezilya ve Japonya'dan gerçekleştirilmiştir. Türkiye ithalat sıralamasında 11. sırada yer almış ve 2018 yılında Trademap verilerine göre 19,9 milyon Dolar ihracat gerçekleştirerek 2017 yılına göre yaklaşık %57,5 oranında artış yaşamıştır.

Tablo 5: Şili'nin Demir Çelikten Eşya İthalatı Gerçekleştirdiği Ülkeler (1.000 Dolar)

Şili'nin İthalat Yaptığı Ülkeler	2016	2017	2018	Deg(2018/19)%	2018 Pay(%)
Toplam	1.063.179	1.084.530	1.360.395	25,44	100,00
Çin	502.127	531.099	652.178	22,80	47,94
ABD	125.527	130.581	140.574	7,65	10,33
Almanya	54.495	50.783	74.668	47,03	5,49
İspanya	69.248	54.286	60.106	10,72	4,42
Hindistan	7.176	10.547	58.178	451,61	4,28
İtalya	37.200	42.994	55.047	28,03	4,05
Brezilya	35.064	36.253	41.025	13,16	3,02
Japonya	21.560	17.446	32.629	87,03	2,40
Arjantin	21.130	19.508	25.758	32,04	1,89
G.Kore	13.194	25.383	20.155	-20,60	1,48
11.Türkiye	10.173	12.637	19.897	57,45	1,46

Kaynak: Trademap

Şili'nin Demir Çelik Grubu İthalatında Alt Kırılımlar

2018 yılında "Demir Çelikten Eşya" grubunda toplam 1,4 milyar dolar ithalat gerçekleştiren Şili'nin söz konusu ithalatının %70'ini 7326, 7308, 7318, 7306, 7321, 7305 ve 7307 GTİP'leri oluşturmaktadır.

Tablo 6: Şili'nin İnşaat Aksamı İthalatı Gerçekleştirdiği Ülkeler

GTİP	GTİP AÇIKLANMASI	2017	2018	Deg (2018/19)%	2018 Pay %
	Toplam	1.084.531	1.360.395	25,44	100,00
'7326	Demir veya çelikten eşya, diğer bir deyişle (döküm ürünler hariç)	238.665	285.593	19,66	20,99
'7308	Yapılar ve yapı parçaları "örn. Köprüler ve köprü bölümleri, kilit kapıları, kuleler, ...	137.277	170.910	24,50	12,56
'7318	Vidalar, civatalar, somunlar, koç vidaları, vida kancaları, perçinler, pıhtılar, çatal pimleri,	134.680	161.948	20,25	11,90
'7306	Tüpler, borular ve içi boş profiller "ör. Açık dikişli veya kaynaklı, perçinlenmiş	83.659	102.470	22,49	7,53
'7321	Ocaklar, ocaklar, ızgaralar, ocaklar merkezi ısıtma, barbekü, ... için yardımcı kazanlı olanlar	75.509	96.476	27,77	7,09
'7305	Dairesel kesitli ve> 406,4 mm dış çapa sahip boru ve borular	27.581	68.077	146,83	5,00
'7307	Boru veya boru bağlantı parçaları "örn. Kaplinler, dirsekler, manşonlar", demir veya çelikten	55.569	67.365	21,23	4,95
'7315	Zincir ve bunların parçaları	54.688	65.526	19,82	4,82
'7304	Borular, borular ve içi boş profiller, dikişsiz, demir veya çelikten (dökme demir ürünler hariç)	39.297	52.955	34,76	3,89
'7323	Demir veya çelikten masa, mutfak veya diğer ev eşyaları ve bunların parçaları;	47.873	51.497	7,57	3,79
'7312	Demir veya çelikten örgülü tel, halatlar, kablolar, örgülü bantlar, askılar ve benzerleri (...)	39.856	43.916	10,19	3,23
'7324	Demir veya çelikten sıhhi tesisat ve bunların parçaları (teneke kutular, kutular hariç)	24.304	27.696	13,96	2,04
'7314	Kumaş, dahil. demir veya çelik telden yapılmış sonsuz bantlar, ızgara, ağ ve çitler	20.500	27.018	31,80	1,99
'7325	Başka yerde sınıflandırılmamış demir veya çelikten eşya	18.274	20.559	12,50	1,51
'7310	Herhangi bir malzeme için demir veya çelikten yapılmış tanklar, fiçiler, variller	21.321	20.224	-5,15	1,49
'7309	Demir veya çelikten rezervuarlar, tanklar, fiçiler ve benzeri kaplar "dışındaki ...	10.660	19.994	87,56	1,47
'7311	Sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gaz için demir veya çelik konteynerler (özellikle konteynerler hariç)	12.411	19.991	61,07	1,47

'7317	Çiviler, çekme pimleri, oluklu çiviler, zımbalar ve benzeri demir veya çelik ürünler,	13.698	16.036	17,07	1,18
'7302	Demir veya çelik demiryolu veya tramvay hattı inşaat malzemesi, aşağıdakiler: raylar, çek raylar	7.903	15.743	99,20	1,16
'7320	Demir veya çelik yaylar için yaylar ve yapraklar	11.736	13.642	16,24	1,00
'7322	Demir veya çelikten merkezi ısıtma, elektrikle ısıtılmayan ve bunların parçaları için radyatörler;	4.282	4.977	16,23	0,37
'7301	Delinmiş veya birleştirilmiş elemanlardan yapılmış olsun veya olmasın demir veya çelik sac kazık;	1.081	3.378	212,49	0,25
'7313	Dikenli demir veya çelik tel; bükülmüş çember veya tek düz tel, dikenli veya dik olmayan	1.347	1.736	28,88	0,13
'7316	Demir veya çelikten ankrajlar, grapeller ve bunların parçaları	778	1.319	69,54	0,10
'7319	Dikiş iğneleri, örme iğneleri, gövdeler, tiğ işi davlumbazlar, nakış stiletleri ve benzeri ...	833	832	-0,12	0,06
'7303	Tüpler, borular ve içi boş profiller, dökme demirden	749	517	-30,97	0,04

Kaynak: Trademap

Vergiler: Türkiye ile Şili arasında serbest ticaret anlaşması mevcuttur.

c) Şili'nin İnşaat Aksamı Grubu İthalatı

Şili'nin 2018 yılında inşaat aksamı sektörü ithalatı 2017 yılına göre %24,5 oranında artarak toplam 170,9 milyon dolar değerinde gerçekleşmiş olup, söz konusu ithalatın yaklaşık %87'si Çin, Almanya, İspanya, ABD, İtalya, Brezilya, Arjantin, Kanada, Finlandiya ve Portekiz'den gerçekleştirilmiştir. Türkiye, ithalat sıralamasında 17. sırada yer almış ve 2018 yılında Trademap verilerine göre 1,3 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek 2017 yılına göre yaklaşık %35,9 oranında düşüş yaşamıştır.

Tablo 7: Şili'nin İnşaat Aksamı İthalatı Gerçekleştirdiği Ülkeler

Şili'nin İthalat Yaptığı Ülkeler	2016	2017	2018	Deg(2018/19)%	2018 Pay(%)
Toplam	178.877	137.277	170.910	24,50	100,00
Çin	64.724	43.790	49.888	13,93	29,19
Almanya	22.302	16.678	30.799	84,67	18,02
İspanya	42.434	24.504	29.071	18,64	17,01
ABD	8.477	11.900	12.002	0,86	7,02
İtalya	4.630	6.533	9.178	40,49	5,37
Brezilya	6.785	3.125	7.108	127,46	4,16
Arjantin	1.521	2.607	3.504	34,41	2,05
Kanada	1.090	451	3.200	609,53	1,87
Finlandiya	48	326	2.580	691,41	1,51
Portekiz	2.243	1.556	2.329	49,68	1,36
17.Türkiye	1.435	2.056	1.318	-35,89	0,77

Kaynak: Trademap

Şili'nin En Fazla İthalat Yaptığı İnşaat Aksamı Grubu Alt Kırılımları

2018 yılında "İnşaat Aksamı" grubunda toplam 170,9 milyon dolar ithalat gerçekleştiren Şili'nin ithalatının %91,6'sını 730890 ve 730840 GTİP'leri oluşturmaktadır.

Tablo 8: Şili'nin İnşaat Aksamı İthalatı Alt Kırılımları

GTİP	GTİP AÇIKLANMASI	2017	2018	Deg (2018/19)%	2018 Pay %
	Toplam	137.277	170.909	24,50	100,00
'730890	Demir veya çelikten yapıların ve yapıların parçaları, ör. (köprüler ve köprü bölümleri hariç, ...	68.850	101.519	47,45	59,40
'730840	İskele, kepenkleme, itme veya çukur itme için donatım (kompozit yaprak kaplaması hariç ...	42.201	55.052	30,45	32,21
'730820	Demir veya çelik kuleler ve kafes direkler	13.677	2.782	-79,66	1,63
'730830	Demir veya çelik köprüler ve köprü kesitleri	8.730	10.816	23,89	6,33
'730810	Demir, çelikten kapılar, pencereler ve bunların kapı ve eşikleri	3.819	740	-80,62	0,43

Kaynak: Trademap

Vergiler: Türkiye ile Şili arasında serbest ticaret anlaşması mevcuttur.

d) Şili'nin Bakır ve Bakırdan Eşya Grubu İthalatı (74.Fasıl)

Şili'nin 2018 yılında bakır ve bakırdan eşya sektörü ithalatı 2017 yılına göre %16,4 oranında artarak toplam 99,4 milyon dolar değerinde gerçekleşmiş olup, söz konusu ithalatın yaklaşık %73,9'unu Çin, Meksika, ABD, G.Kore ve Brezilya'dan gerçekleştirilmiştir. Türkiye, ithalat sıralamasında 16. sırada yer almış ve 2018 yılında Trademap verilerine göre 432 bin dolar ihracat gerçekleştirerek 2017 yılına göre yaklaşık %90,4 oranında düşüş yaşamıştır.

Tablo 9: Şili'nin Bakır İthalatı Gerçekleştirdiği Ülkeler

Şili'nin İthalat Yaptığı Ülkeler	2016	2017	2018	Deg(2018/19)%	2018 Pay(%)
Toplam	87.270	85.448	99.426	16,4	100
Çin	24.897	28.846	34.155	18,4	34,0
Meksika	12.211	10.216	13.221	29,4	13,3
ABD	4.163	2.526	11.183	342,7	11,2
G.Kore	21.484	14.176	8.259	-41,7	8,3
Brezilya	5.923	7.268	7.074	-2,7	7,1
Finlandiya	172	46	5.753	12406,5	5,8

İspanya	4.134	4.549	5.317	16,9	5,3
Peru	1.136	2.348	4.265	81,6	4,3
Almanya	1.635	1.469	1.871	27,4	1,9
Venezuela	196	1.861	1.614	-13,3	1,6
16.Türkiye	4.853	4.491	432	-90,4	0,4

Kaynak: Trademap

Şili'nin En Fazla İthalat Yaptığı Bakır ve Bakırdan Eşya Grubu Alt Kırılımları

2018 yılında "Bakır ve Bakırdan Eşya Grubu" grubunda toplam 99,4 milyon Dolar ithalat gerçekleştiren Şili'nin ithalatının %73'ünü 7411, 7412, 7419 ve 7404 GTİP'leri oluşturmaktadır.

Tablo 10: Şili'nin Bakır ve Bakırdan Eşya Grubu İthalatı Alt Kırılımları

GTİP	GTİP AÇIKLANMASI	2016	2017	2018	Değ (%)	2018 Pay %
	Toplam	87.270	85.448	99.426	16,4	100,00
'7411	Bakır borular	18.873	19.938	23.493	17,8	23,6
'7412	Bakır boru veya boru bağlantı parçaları "örn. Kaplinler, dirsekler, manşonlar"	18.105	18.724	22.023	17,6	22,2
'7419	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer bakır ürünler	29.242	19.631	16.574	-15,6	16,7
'7404	Atık ve hurda, bakır (külçe veya diğer benzeri işlenmemiş şekiller hariç, yeniden eritilmiş ...	1.296	1.585	10.490	561,8	10,6
'7409	0,15 mm kalınlığında bakır levhalar, levhalar ve şeritler (genişletilmiş sac hariç ...	4.649	6.113	6.466	5,8	6,5
'7407	Bakır çubuklar, çubuklar ve profiller,	2.758	5.464	6.330	15,8	6,4
'7413	Örgülü tel, kablolar, örgülü bantlar ve benzerleri, bakır (elektrik yalıtımlı ...	3.352	3.233	3.347	3,5	3,4
'7418	Sofra, mutfak veya diğer ev eşyaları, sıhhi tesisat ve bunların parçaları, bakır; tencere	2.371	2.681	3.045	13,6	3,1
'7410	Bakır folyo ", kağıt, karton, plastik veya benzeri bir destekle basılı olsun veya olmasın	1.706	1.628	2.817	73,0	2,8
'7408	Bakır tel (cerrahi dikişler, örgülü tel, kablolar, örgülü bantlar ve benzerleri hariç ...	2.292	1.973	2.182	10,6	2,2
'7403	İşlenmemiş bakır, rafine ve bakır alaşımları (7405 hariç)	1.464	3.184	1.240	-61,1	1,2
'7415	Çiviler, çekme pimleri, zımbalar ve benzeri eşyalar, bakırdan veya demir şaftlardan ...	844	1.055	964	-8,6	1,0
'7405	Bakırın ana alaşımları (fosfor-bakır bileşikleri "bakır fosfit" içeren ...	191	95	271	185,3	0,3
'7402	Başka yerde sınıflandırılmamış demir veya çelikten eşya	51	97	157	61,9	0,2
'7406	Herhangi bir malzeme için demir veya çelikten yapılmış tanklar, fıçılar, variller	75	48	26	-45,8	0,0

Kaynak: Trademap

Vergiler: Türkiye ile Şili arasında serbest ticaret anlaşması mevcuttur.

e) Şili'nin Alüminyum İthalatı (76. Fası)

Şili 2018 yılında alüminyum sektöründe 2017 yılına göre %11,3 oranında artışla toplam 435 milyon Dolar değerinde ithalat gerçekleştirmiş olup söz konusu ithalatın yaklaşık %94'ünü aşağıdaki tabloda yer alan ilk 10 ülkeden yapmıştır. Türkiye, ithalat yaptığı ülkeler sıralamasında 18.sırada yer almış ve alüminyum sektöründe 2018 yılında 1,1 milyon Dolar ihracat gerçekleştirerek 2017 yılına göre yaklaşık %5,7 oranında artış göstermiştir.

Tablo 11: Şili'nin İthalat Yaptığı Ülkeler

Şili'nin İthalat Yaptığı Ülkeler	2016	2017	2018	Deg(2018/19)%	2018 Pay(%)
Toplam	415.251	390.841	435.152	11,3	100,0
Çin	156.195	156.659	185.472	18,4	42,6
Brezilya	61.424	69.948	71.785	2,6	16,5
Arjantin	74.017	57.677	52.675	-8,7	12,1
İspanya	14.104	14.754	20.706	40,3	4,8
ABD	19.863	19.154	19.680	2,7	4,5
Almanya	16.703	13.140	17.446	32,8	4,0
İtalya	9.406	12.977	15.048	16,0	3,5
G.Kore	4.801	4.076	13.121	221,9	3,0
Fransa	9.891	9.266	9.505	2,6	2,2
Meksika	7.502	4.894	6.082	24,3	1,4
18.Türkiye	452	1.087	1.149	5,7	0,3

Kaynak: Trademap

Şili'nin En Fazla İthalat Yaptığı Alüminyum Grubu Alt Kırılımları

2018 yılında "Alüminyum Grubu" grubunda toplam 435 milyon dolar ithalat gerçekleştiren Şili'nin ithalatının %91,2'sini 7606, 7607, 7604, 7610,7615 ve 7616 GTİP'leri oluşturmaktadır.

Tablo 12: Şili'nin Alüminyum Grubu İthalatı Alt Kırılımları

GTİP	GTİP AÇIKLANMASI	2016	2017	2018	Deg (2017/18)%	2018 Pay %
	Toplam	415.251	390.841	435.152	11,34	100,00
'7606	Levhalar, levhalar ve şeritler, alüminyumdan,> 0,2 mm kalınlığında (genişletilmiş plakalar, ...	77.647	87.618	105.055	19,90	24,1
'7607	Alüminyum folyo, "basılı olsun veya olmasın kağıt, mukavva, plastik veya benzeri ...	114.560	94.297	98.188	4,13	22,6
'7604	Barlar, çubuklar ve profiller, alüminyum, ör.	54.516	53.597	59.912	11,78	13,8
'7610	Yapılar ve yapı parçaları "ör. Köprüler ve köprü bölümleri, kuleler, kafes direkler, ...	38.053	43.830	56.426	28,74	13,0
'7615	Masa, mutfak veya diğer ev eşyaları, sıhhi tesisat ve bunların parçaları, alüminyum, ...	24.255	36.811	38.885	5,63	8,9
'7616	Alüminyum ürünleri, ör.	33.179	35.917	38.595	7,46	8,9
'7612	Fiçiler, variller, kutular, kutular ve benzeri kaplar dahil. sert veya katlanabilir boru şeklindeki konteynerler, ...	16.086	12.440	19.294	55,10	4,4
'7613	Sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gaz için alüminyum kaplar	3.144	3.211	4.707	46,59	1,1
'7614	Örgülü tel, kablolar, örgülü bantlar ve benzerleri, alüminyum (bu tür ürünler elektriksiz olarak hariç ...	44.357	14.234	4.701	-66,97	1,1
'7609	Alüminyum boru veya boru bağlantı parçaları "örn. Kaplinler, dirsekler, manşonlar"	3.678	3.509	2.939	-16,24	0,7
'7608	Alüminyum borular ve borular (içi boş profiller hariç)	3.731	2.657	2.856	7,49	0,7
'7605	Alüminyum tel (örgülü tel, kablolar, örgülü bantlar ve benzerleri ve diğer ürünler hariç	1.237	1.830	1.896	3,61	0,4
'7603	Alüminyum toz ve pullar	506	665	1.091	64,06	0,3
'7611	Herhangi bir malzeme için alüminyumdan rezervuarlar, tanklar, fiçiler ve benzeri kaplar (...)	79	57	456	700,00	0,1
'7601	İşlenmemiş alüminyum	76	117	122	4,27	0,0
'7602	Atık ve hurda, alüminyum (cüruf, kireç ve benzeri demir ve çelik üretimi hariç, ...	146	50	30	-40,00	0,0

Kaynak: Trademap

Vergiler: Türkiye ile Şili arasında serbest ticaret anlaşması mevcuttur.

TÜRKİYE'NİN ŞİLİ'YE YÖNELİK DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜ İHRACATI

İhracatçı Birlikleri kayıt rakamlarına göre, 2019 yılında Türkiye'nin Şili'ye yönelik demir ve demir dışı metaller sektörü ihracatı bir önceki yıla göre %20 oranında azalarak 111,4 milyon Dolar değerinde gerçekleşmiştir. Şili'ye en fazla ihracat yapılan ürün grubu "Çubuklar" grubu olup 2019 yılında 41,9 milyon Dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. Demir ve demir dışı metaller sektörü ihracatında 2018 yılına göre en fazla artış gösteren mal grubu "Borular" olup 2019 yılında %1730 oranında artarak 91,2 bin Dolar değerine ulaşmıştır.

Ürün Grubu	2018		2019		Değişim(%)
	Miktar (kg)	Değer (\$)	Miktar (kg)	Değer (\$)	
Çubuklar	124.249.233	65.632.033	94.346.524	41.861.884	-36,22
Filmaşın	24.611.420	13.756.558	38.011.320	18.110.699	31,65
Profiller	39.500.816	24.695.533	30.393.126	16.608.662	-32,75
Sıkıştırılmış.Sıvı Gazlar İçin Kaplar	5.149.602	10.587.205	6.663.234	13.086.171	23,60
İnşaat Aksamı	310.291	439.583	6.590.036	7.604.239	1629,88
Teller	4.406.498	3.497.874	4.235.824	3.185.599	-8,93
Diğer Metaller Ve Eşya	523.934	2.169.278	716.938	2.672.906	23,22
Bakır Ve Bakırdan Eşya	38.143	324.932	274.094	1.976.754	508,36
Uzun Ürünler	1.984.322	1.497.599	1.932.259	1.308.167	-12,65
Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	171.661	943.444	187.295	1.022.820	8,41
Depo.Sarnıç.Varil.Fıçı.Küv.Vb.	633.271	1.533.920	364.698	823.426	-46,32
Kaplanmış Ürünler	287.630	249.999	942.367	753.020	201,21
Vidalalar. Civatalar. Somunlar	27.513	243.206	343.976	718.399	195,39
Sağlığı Koruyucu Eşya(Paslanmaz Çelikten Lavabo.Eviye Ve Küvetler)	70.626	525.667	85.239	562.383	6,98
Diğer Eşya(Öğütücü Bilyalar.Kafesler. Tel Sepet.Kutu.Merdiven.Bobin Vb)	570.810	1.455.182	106.472	531.070	-63,50
Sofra Ve Mutfak Eşyası	60.006	348.399	24.709	169.919	-51,23
Diğer Demir Çelikten Eşya	23.866	157.083	16.066	103.233	-34,28

Borular	2.829	4.983	79.378	91.194	1730,24
Paslanmaz Çelik Ürünleri	31.292	87.204	31.059	89.043	2,11
Yassı Ürünler	0	0	12.194	54.434	-
Boru Bağlantı Parçaları	2.276	30.918	5.940	37.615	21,66
Sobalar.Mutfak Soba Ve Ocakları.Barbekü. Mangal.Gaz Ocakları	3.676	7.948	7.276	36.654	361,17
Kaplanmamış Ürünler	360	738	15	152	-79,46
Sıcak Hadde Mamulleri	200.230	148.781	0	0	-100,00
Soğuk Hadde Mamulleri	26.930	17.774	0	0	-100,00
Prefabrik Yapılar	12.098	22.850	0	0	-100,00
Demir Çelikten Diğer Dökme Eşya(Düz Kapaklar.Valf Kutuları.Öğütücü B)	95	1.015	0	0	-100,00
Yarı Mamuller	20.500.000	10.803.500	0	0	-100,00
Toplam	223.399.427	139.183.204	185.370.038	111.408.442	-19,96

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

OAİB ŞİLİ'YE YÖNELİK DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER SEKTÖRÜ İHRACATI

Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri kayıt rakamlarına göre 2019 yılında Şili'ye yönelik demir ve demir dışı metaller sektörü ihracatı %356 oranında artış yaşayarak 9,6 milyon Dolar değerindedir. Birliğimizin Türkiye geneli sektör ihracatına oranı %8,6'dır. En fazla ihracat yapılan ürün grubu aynı zamanda en fazla değer artışı yaşanan "İnşaat Aksamı" grubu olup 7 milyon Dolar değerinde ihracata sahiptir. "Paslanmaz Çelik Ürünleri" ve "Demir Çelikten Diğer Dökme Eşya (Düz Kapaklar.Valf Kutuları.Öğütücü Bilyalar)" ürün gruplarının ihracatında ise %100 oranında düşüş yaşanarak 2019 yılında ihracat gerçekleştirilmemiştir.

Tablo 14: OAİB'nin Şili'ye Yönelik Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü İhracatı

Ürün Grubu	2018		2019		Değişim(%)
	Miktar (kg)	Değer (\$)	Miktar (kg)	Değer (\$)	
İnşaat Aksamı	118.450	223.838	6.226.177	6.979.547	3.018,12
Profiller	382.437	249.282	1.253.743	651.406	161,31
Depo.Sarnıç.Varil.Fıçı.Küv.Vb.	291.808	789.785	218.347	518.241	-34,38
Vidalalar. Civatalar. Somunlar	2.281	30.247	277.447	504.969	1.569,50

Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	20.756	178.837	24.515	268.039	49,88
Diğer Metaller Ve Eşya	19.614	164.283	49.940	253.786	54,48
Çubuklar	237.080	149.552	377.590	208.693	39,55
Diğer Eşya(Öğütücü Bilyalar.Kafesler. Tel Sepet.Kutu.Merdiven.Bobin Vb)	1.328	11.406	7.389	80.462	605,41
Sıkıştırılmış.Sıvı Gazlar İçin Kaplar	41.846	296.509	12.036	62.280	-79,00
Sobalar.Mutfak Soba Ve Ocakları.Barbekü. Mangal.Gaz Ocakları)	0	0	4.523	29.257	-
Borular	0	0	146	11.050	-
Boru Bağlantı Parçaları	542	1.787	847	7.016	292,65
Diğer Demir Çelikten Eşya	161	2.320	1.147	2.480	6,89
Sofra Ve Mutfak Eşyası	12	47	2	192	312,02
Uzun Ürünler	0	0	3	60	-
Paslanmaz Çelik Ürünleri	74	661	0	0	-100,00
Demir Çelikten Diğer Dökme Eşya(Düz Kapaklar.Valf Kutuları)	95	1.015	0	0	-100,00
Toplam	1.116.484	2.099.570	8.453.852	9.577.478	356,16

Kaynak:TİM Rakamlar

ŞİLİ GENEL BİLGİLER

Tablo 15: Genel Bilgiler

GENEL EKONOMİK DURUM

• Temel Sosyal Göstergeler

Tablo 16: Temel Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	Şili Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	Başkanlık Sistemi
Başkenti	Santiago
Resmi Dili	İspanyolca
Dini	Roman Katolik% 66.7, Protestan% 16.4, Yehova'nın Şahidi% 1, diğer% 3.4, hiçbiri% 11.5, belirtilmemiş% 1.1
Para Birimi	şili pesosu
Yüzölçümü	756.946 km 2
Nüfus	18,186,770 (July 2020 est.)
Önemli Şehirleri	Santiago (6,7), Bio Bio (2,0), Valparaíso (1,7), Maule (1,0), La Araucanía (0,9), O'Higgins (0,9)

• Temel Ekonomik Göstergeler

Tablo 17: Temel Ekonomik Göstergeler

	2014 ^a	2015 ^a	2016 ^a	2017 ^a	2018 ^b	2019 ^c
GSYİH (Milyar USD)	260.6	244.0	250.0	277.0	299.4	301.3
Kişi başına düşen milli gelir (Satın alma gücü paritesine göre) (Dolar)	22,976	22,784	23,469	24,078 ^b	25,271	26,485
GSYİH (Reel Büyüme) %	1.8	2.3	1.2	1.6	3.9	3.5
Enflasyon (TÜFE)	4.7	4.4	2.8	2.3	2.7	3.3
İhracat (Milyon USD)	75,065	62,034	60,733	69,231	78,321	81,989
İthalat (Milyon USD)	-68,599	-58,609	-55,293	-61,309	-69,970	-73,588

A Gerçekleşen b EIU tahmini c EIU projeksiyonu

Kaynak: Economist Intelligence Unit Şubat 2019)

Siyasi istikrar, ticaret serbestisi, kişi başı gelir, yaşam standardı, basın özgürlüğü, şeffaflık ve rekabetçilik açısından Latin Amerika'nın önde gelen ekonomilerinden olan Şili'nin finans sistemi de oldukça gelişmiştir. Şili, Latin Amerika'da kredi notunu 25 yıldır A'da tutmayı başarabilen tek ülkedir. Şili ithal ikameci ekonomi politikalarını 1970'lerin ortasında, diğer Latin Amerika ülkelerinden yaklaşık on yıl önce terk etmiş ve liberal ekonominin uygulanması doğrultusunda önemli adımlar atmıştır. Bu durum, üretim artışını ve rekabeti beraberinde getirmiş, madencilik ve balıkçılık başta olmak üzere geleneksel ihracat endüstrilerinde büyüme kaydedilmiştir. Aynı zamanda, selüloz, meyve, somon, ağaç ürünleri, şarapçılık ve metanol gibi yeni sektörlerde, hava ve gemi taşımacılığı ve turizm gibi hizmet sektörlerinde gelişme sağlanmıştır.

İhracat gelirlerinin %40'ını madencilikten, milli gelirin ise üçte birini bakırdan elde eden Şili'nin en büyük madencilik şirketi olan Codelco, tek başına dünya bakır üretiminin %10'unu gerçekleştirmektedir. GSYİH'nin %12'sini oluşturan ve ülkedeki işgücünün %12'sine istihdam sağlayan imalat sanayinde 2009 krizinde meydana gelen gerilemede sektörün küçük ve orta ölçekli şirketlerden oluşması etkili olmuş, hükümet tarafından bu üreticilere vergi kolaylıkları tanınmıştır. Kriz nedeniyle ülkenin en önemli sektörlerinden olan işlenmiş meyve-sebze ve şarap ihracatı da gerilemiştir. Hayvancılık ve balıkçılık sektörlerinin gelişmiş olduğu Şili'de işgücünün %10'u tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Ülkede petrol üretimi 20 yıldır azalmakta olup, doğal gaz üretimi de tüketimi karşılayacak düzeyde değildir. Ekonomik faaliyetler özellikle ülkenin orta kısmında yoğunlaşmıştır. Ülke nüfusunun %40'ını barındıran Santiago, GSYİH'nin %47'sini üretmektedir. Valparaiso bölgesindeki nüfus toplam nüfusun %10'unu oluşturmaktadır.

• Coğrafi Konum

İsmi Aymara dilinde "dünyanın bitimi" anlamına gelen "chilli" kelimesinden gelen Şili, Güney Amerika'nın güneybatı kıyısında yer almakta olup, Atlantik ve Pasifik Okyanusları arasında stratejik bir konuma sahiptir. Arjantin ile 5.308 km, Bolivya ile 860 km ve Peru ile 171 km sınıra sahip olan ve 6.435 km kıyı uzunluğu olan Şili, kıyılarda çok yüksek olmayan dağların, orta kesimlerde verimli vadilerin, kuzeyde Atacama Çölü'nün, doğuda ise And Dağları'nın çevrelediği bir topografik yapıya sahiptir. www.mapas.mop.cladresinden Şili ile ilgili haritalara ulaşmak mümkündür.

• Siyasi ve İdari Yapı

16. yüzyılda İspanya'nın Şili'yi işgalinden önce Kuzey Şili İnkalar'ın, Orta ve Güney Şili ise Mapuçeler'in idaresi altında olup, 1810 yılında İspanya'ya karşı bağımsızlığını ilan etmesine rağmen kalıcı başarıya 1818 yılında ulaşmıştır. Pasifik Savaşı'nda (1879–1883) Peru ve Bolivya'yı yenerek kuzeydeki bölgeleri elde eden Şili'de Salvador Allende'nin başkanlığındaki hükümet 1973 yılında Augusto Pinochet'nin askeri diktatörlük rejimi ile devrilmiştir. 1990 yılında serbest başkanlık seçimi sistemine geçilene kadar ülke Pinochet tarafından idare edilmiştir. 11 Mart 1981'de ilk Anayasa yürürlüğe girmiştir. Şili Anayasası İspanya, Fransa ve Avusturya anayasalarından esinlenerek hazırlanmıştır. Şili'de Devlet Başkanı aynı zamanda Başbakanlık görevini de yürütmektedir. Dört yılda bir yapılan başkanlık seçimleri ile seçilen Devlet Başkanı, Bakanlar Kurulu üyelerini atama yetkisine sahiptir. 17 Aralık 2017 tarihinde Başkanlık seçimleri düzenlenmiştir. Katılım oranı %48,8 olarak gerçekleşen seçimlerde Piñera oyların %54,57'sini alarak Başkanlığı kazanmıştır. Piñera, görevini resmi olarak 11 Mart 2018 tarihinde devralmıştır. Şili 15 eyaletten oluşmaktadır. Bu eyaletler Aisen del General Carlos Ibanez del Campo, Antofagasta, Araucania, Arica y Parinacota, Atacama, Biobio, Coquimbo, Libertador General Bernardo O'Higgins, Los Lagos, Los Rios, Magallanes y de la Antartica Chilena, Maule, Region Metropolitana (Santiago), Tarapaca ve Valparaiso'dur.

• Nüfus ve İstihdam

Yaklaşık 17,5 milyon nüfusa sahip olan Şili'de nüfus artış hızı %0,8, yaş ortalaması 34'dür. Nüfusun %20'si 0–14 yaş arasında, %69,3'ü 15–64 yaş arasında, %10,2'si ise 65 yaşın üstündedir. Ülkedeki okur-yazarlık oranı %97,5 olup, Şili'nin eğitim standartlarının diğer Latin Amerika ülkeleri ile kıyaslanınca daha iyi durumda olduğu görülmektedir. Nüfusun %15,1'i yoksulluk sınırının altında yaşamakta olup, gelir dağılımı adaletsizdir. Şili nüfusunun %90'ı kentlidir ve toplam nüfusun %40'ı başkent Santiago ve çevresinde yaşamaktadır. Kuzeyde ve güneyde tarımın yapılabildiği And Dağları'nın arasında kalan ovalarda ve Santiago'nun 100 km batısındaki liman şehri Valparaiso'da yerleşim yoğun iken; ülkenin kuzey ve güney uç noktalarına gidildikçe elverişsiz iklim koşulları sebebiyle nüfus yoğunluğu azalmaktadır. Şili'de etnik çeşitlilik diğer Latin Amerika ülkelerine kıyasla daha azdır. Batı Avrupa ülkelerinden gelen göçmen nüfus, çoğunluğu oluşturmaktadır. Ülkeye özellikle 19. yüzyılda çok sayıda İngiliz, İrlandalı, Alman, Hırvat, Filistinli ve İtalyan yerleşmiştir.

• Doğal Kaynaklar ve Çevre

Şili'nin başlıca doğal kaynakları; bakır, iyot, kereste, demir cevheri, nitrat, değerli metallere ve molibden. Şili'nin başlıca tarım ve hayvancılık ürünleri; üzüm, elma, armut, soğan, buğday, mısır, yulaf, şeftali, sarımsak ve fasulye olmakla beraber; sığır eti, kanatlı etler, yün ve deniz ürünleri ise başlıca hayvancılık ürünleridir. Ülkenin imalat sanayisi bakır, madencilik, gıda ürünleri, balıkçılık, demir-çelik, ahşap, taşıt araçları, çimento ve tekstilden oluşmaktadır. Ülke özellikle turizm açısından önemli doğal güzelliklere sahiptir. And dağları sayesinde Şili'nin büyük bir hidroelektrik enerji potansiyeli bulunmaktadır. Kıyıları boyunca ülkenin zengin balıkçılık kaynakları mevcuttur. Kuzeydeki kurak araziler maden yatakları ile bezenmiştir.

Şili'nin doğal kaynaklarının dağılımı şöyledir:

- f) Kuzey Bölgesi: Bakır, demir cevheri, nitrat, altın, lityum, molibden, deniz ürünleri.
- g) Orta Bölgesi: Tarım, meyve, ormanlar, hidroelektrik enerjisi, kömür, deniz ürünleri.
- h) Güney Bölgesi: Orman, petrol, doğal gaz, kömür, hayvancılık ve deniz ürünleri.

Şiddetli depremlerin, volkanik faaliyetlerin ve tsunamilerin sıkça görüldüğü Şili'nin başlıca çevre sorunları ormanlık arazilerin tahribi, özellikle Santiago ve çevresinde endüstriyel faaliyetlerin ve taşıt emisyonlarının sebep olduğu hava kirliliği ve su arıtma sistemlerinin yetersizliği nedeniyle Maipo, Aconcagua ve Bio Bio nehirlerinde oluşan su kirliliğidir.

• Ekonomik Yapı

Latin Amerika'da, serbest piyasa ekonomisi modelini benimsemiş, ekonomik ve siyasi istikrara sahip yapısıyla ön plana çıkan Şili, sahip olduğu doğal kaynak zenginliği, kişi başına gelirin görece olarak yüksekliği, düşük dış borç/Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Oranı ile Latin Amerika'nın en müreffeh ülkelerinden biri olmaya devam etmektedir. EIU verilerine göre 2016 yılında son 7 yılın en düşük büyüme rakamı ile %1.2 oranında büyüme kaydeden Şili ekonomisinin büyüme hızı 2017 yılından itibaren yeniden ivme kazanarak %1,6 olmuştur.2018 büyüme beklentisi %4,0, 2019 içinde %3,5 seviyesindedir. Başlıca ticaret partnerleri ile imzalanan Serbest Ticaret Anlaşmaları neticesinde ticaret daha da liberal hale gelmiş ve doğrudan yabancı sermaye girişi hızla artmıştır. 2010 yılında OECD'ye katılmasının ardından, yakın gelecekte G20 ülkelerine arasına girme yönünde umut vadeden ülkelerden biri olan Şili, yaklaşık 23.000 Dolar düzeyindeki kişi başı gelir düzeyi ile Latin Amerika'nın önde gelen ekonomilerindedir.

• Ekonomi Politikaları

Mart 2010'da Başkan seçilen Pinera hükümetinin önceliği, makroekonomik istikrardan ödün verilmeden depremin hasarlarının giderilmesi olmuştur. Şili'de 27 Şubat 2010 tarihinde meydana gelen 8,8 büyüklüğündeki depremden ülkenin ikinci büyük şehri olan Concepcion ile Maule ve Bio Bio çevresi önemli ölçüde hasar görmüş; su, elektrik ve ulaştırma altyapısı tahribata uğramıştır. Deprem sonrasında meydana gelen ihtiyaçların karşılanması amacıyla üç aylık dönem için 111 milyon Dolar değerinde bir önlem paketi açıklanmıştır. Deprem sonrası yeniden inşa çalışmaları kapsamında mali kaynakların altyapının iyileştirilmesine aktarılması ve imalat sanayi altyapısındaki önemli hasarlar nedeniyle 2010 yılının ilk çeyreğinde ekonomi küçülmüş; ancak yılın ikinci yarısında yeniden inşa faaliyetleri ve özellikle madencilik ve enerji sektörlerine yönelik yabancı yatırımlar sayesinde yeniden büyüme yaşanmıştır. 2008 yılı sonunda ABD'de başlayan ve dünyaya yayılan küresel ekonomik krizden de sağlam bankacılık sistemi ve güçlü ekonomisi sayesinde nispeten az etkilenen ve Latin Amerika bölgesinin en liberal ekonomilerinden biri olan Şili sonraki yıllarda yeniden inşa çalışmaları, iç dinamikler ve istikrar sayesinde yeniden büyüme trendine girmiştir.

• Dış Ticaret Politikası

1989 yılından bu yana sürdürdüğü başarılı liberal politikaları ile ikili ve çok taraflı ticaret müzakerelerinde aktif rol oynayan Şili, ticaret ortaklarının hemen hemen tamamıyla Serbest Ticaret Anlaşması imzalamıştır. Şili Dışişleri Bakanlığı DIRECON verilerine göre ülke, dünya nüfusunun %64'ünü, dünya GSYİH'sinin ise %86'sını oluşturan ülkeler ile serbest ticaret yapmakta; ihracatının ve ithalatının ise %94'ünü STA imzaladığı ülkeler ile gerçekleştirmektedir. Dünyada en fazla ülke ile Serbest Ticaret Anlaşması imzalayan ülke olan Şili'nin halihazırda Türkiye dahil 64 ülke ile 25 Serbest Ticaret Anlaşması yürürlüktedir.1 Ocak 1995 tarihinde Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olan Şili, Latin Amerika Birliği'ne (The Latin American Integration Association, The Asociación Latinoamericana de Integración, ALADI) üye olup, MERCOSUR'un da ortak üyesi konumundadır.

Şili'nin Türkiye, Malezya, Ekvator, Kolombiya, Avustralya, Peru, Küba, Panama, Japonya, Hindistan, P-4 ülkeleri (Brunei, Yeni Zelanda, Singapur), Çin, EFTA ülkeleri (İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, İsviçre), Güney Kore, ABD, AB, Orta Amerika (Kosta Rika, El Salvador, Guatemala, Honduras), Meksika, Kanada, MERCOSUR (Arjantin, Brezilya, Paraguay, Uruguay), Venezuela, Bolivya, Tayland, Hong Kong ve Vietnam ile imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşmaları halihazırda yürürlüktedir. Hindistan ile imzalanan STA ve Trans-Pasifik Ortaklık Anlaşması (TPP) onay aşamasındadır.

Endonezya ile de STA müzakereleri ve Pasifik İttifakı ticaret müzakereleri ise devam etmektedir. Şili ile Türkiye arasında 2008 yılında başlayan STA müzakereleri tamamlanmış ve söz konusu Anlaşma 14 Temmuz 2009 tarihinde imzalanmış ve 1 Mart 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Şili'nin imzaladığı ticaret anlaşmaları ile ilgili detaylı bilgi, DIRECON web sitesinde www.direcon.cl mevcuttur.

• İthalat Rejimi

Şili, ürün sınıflandırmasında Harmonize Sistem kullanılmaktadır. Şili gümrüklerinde gümrük değerlemesi ürünün indirimsiz bedeli ve CIF değeri üzerinden yapılmaktadır. İkinci el eşyalara, eşyanın sıfır bedeli üzerinden ve kullanıldığı her yıl için %10 düşülerek (en fazla %70'e kadar) gümrük yetkililerince değer biçilmektedir. Konu ile ilgili detaylı bilgi Şili gümrükleri web sitesinden www.aduana.cl alınabilir.İkinci el binek otomobillerin ve yük taşıma araçlarının Şili'ye ithalatı yasaktır. Bu durumun istisnaları, off-road araçları, ikinci el ambulanslar, zırhlı arabalar, karavan, cezaevi araçları, sokak ve otoyol temizleme araçları, çimento kamyonu, cenaze araçları ve itfaiye araçlarıdır.

Ateşli silahların ithalatı yasak olmamakla beraber, Şili'deki askeri birimlerin özel iznine tabidir. Bu ürünün ithalatı son yıllarda giderek daha sıkı kontrollere tabi turulmaktadır. İlaç, kozmetik ürünler, biyolojik ve biyokimyasal preparatların çoğunun ithalatı için Kamu Sağlığı Kurumu'na (Instituto de Salud Pública, www.ispch.cl) ön tescil istenmekte, ayrıca bu ürünlerin etiketleme vb. gereklilikleri de farklılık göstermektedir. Kamu ahlakı, kamu sağlığı, ulusal güvenlik ve çevre düzenlemelerine uymayan ürünlerin ithalatında özel izin alınması gerekmektedir. Bu ürünlerden bazıları; birtakım kimyasallar ve sansür gerekebilecek film, video ve TV programı gibi yayınlardır.

• Gümrük Vergileri ve Diğer Vergiler

Şili'nin uyguladığı gümrük vergisi oranlarına ilişkin bilgi, Bakanlığımız web portalı Şili sayfasında yer alan "İkili Anlaşmalar" bölümünde yer alan Türkiye-Şili Serbest Ticaret Anlaşması metni incelenerek temin edilebilmektedir. İthalat prosedürlerine ve ürün standartlarına ilişkin detaylı bilgilerin ise, Avrupa Birliği Pazara Giriş Veritabanının (Market Access Database, <http://madb.europa.eu>) "Exporters' Guide to Import Formalities" bölümünden, ülke adı ve ürün GTİP'i ile arama yapılarak öğrenilmesi mümkündür.Gümrük vergilerinin haricinde, ülkeye ithal edilen lüks tüketim malları, ülkeye girişte %15 ek ithalat vergisine tabidir. Bu ürünlerden bazıları bira, nargile, elma şarabı, şarap ve şampanya; altın, platin, beyaz fildişi; mücevherat ve doğal ya da yapay değerli taşlar; kürk; karavan römorku; konserve havyar ve bunların türevleri; havai fişek, kestanefişi vb. (sanayi, madencilik ve tarımsal amaçla ithal edilenler hariç); hava veya gaz silahları ve parçaları (sualtı avcılığı hariç) ve değerli halılardır.

Üzüm likörü (pisco), viski ve aguardiente gibi likörlere %27 vergi uygulanmaktadır. Sigara ve puro gibi tütün mamulleri ile işlenmiş tütüne ise sırayla %61, %51 ve %57,9 vergi uygulanmaktadır. Katma Değer Vergisi, ithal ürünler ve yerli ürünler için aynı oranda (%19) uygulanmaktadır. Alkollü içkilere uygulanan özel satış vergisi oranı alkol hacmine göre %13-27 arasında değişmektedir. Alkolsüz içecekler %13 özel satış vergisine tabi olup, bu vergi perakende satışlarda tüketicilere yansıtılmamaktadır.Şili'de kurumlar vergisi 2014 yılında gerçekleştirilen reform ile %20'den %25'e yükseltilmiştir. Ayrıca şirketlerin karları üzerinden yaptıkları yeniden yatırımlarda uygulanan vergi indirimleri de kaldırılmıştır.DL600 rejimine tabi yabancı yatırımcılara 10 yıl süreli olarak %42 sabit oranlı gelir vergisi uygulanmaktadır. Yatırımcı standart vergi rejimine tabi olmayı da seçebilmektedir. Şili vergi sistemi ile ilgili detaylı bilgi, aşağıdaki adreslerde mevcuttur:

Şili resmi sitesi (<http://www.thisischile.cl/1241/2/187/taxes/Article.aspx>)
Vergi Portalı (http://www.sii.cl/portales/inversionistas/index_ing.html)
Foreign Investment Committee (<http://www.foreigninvestment.cl>)
CORFO <http://www.corfo.cl>

• Tarife Dışı Engeller

Şili'de genel olarak ithalatın ve yabancı yatırımın önünde az sayıda engel bulunmaktadır. Yabancı şirketler yerel şirketler ile aynı oranda korunmakta ve aynı koşullarda rekabet edebilmektedir. Ticari fatura, menşe şahadetnamesi, konşimento, navlun sigortası ve paketleme listesi gibi standart belgelerin yanı sıra, tarım ürünlerinin çoğunun ve bazı sanayi ürünlerinin ithalatında sağlık sertifikası ve bitki sağlığı sertifikası gibi belgeler, özel izinler ve onaylar gerekebilmektedir. Ürünün niteliğine göre söz konusu belgeler Ulusal Sağlık Birimi'nden (Servicio Nacional de Salud, SNS), Tarım ve Hayvancılık Birimi'nden (Servicio Agrícola y Ganadero, SAG, www.sag.cl) veya Ulusal Balıkçılık Birimi'nden (Servicio Nacional de Pesca, SERNAP) elde edilebilmektedir. Örneğin süt ürünleri, sığır ve tavuk eti Şili Tarım Bakanlığı tarafından gözetim uygulamalarına tabi olmaz iken, evcil hayvan mamaları ve diğer hayvansal ürünler gözetime tabidir. İşlenmiş gıda ürünleri ithalatında olay/vaka bazında değerlendirme yapılması, ürünün kamu sağlığına uygunluğunun ülkeye girişte test, izin ve spesifik etiketleme koşullarına tabi olması (İspanyolca etiket, Codex Alimentarius uygulamaları vb.) maliyeti artırıcı ve bu ürünlerle pazara girişi zorlaştırıcı unsurlardır.

• Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Şili'nin büyüyen sanayi tabanı ve bölgede giderek artan önemi, teknik mevzuatın uluslararası standartlara uyumunu sağlamıştır. Şili'nin standartlara ilişkin mevzuatı, Dünya Ticaret Örgütü Ticarete Teknik Engeller Komitesi'nin kılavuzlarını izlemektedir. Ulusal Standartlar Enstitüsü (Instituto Nacional de Normalización, INN, www.inn.cl) yerli üreticilerin ISO 9000 ve ISO 14000 standartlarına uyumunu teşvik eden; standardizasyon, akreditasyon ve metroloji alanlarında teknik düzenlemelerin kullanımını denetleyen ve geliştiren bir kurumdur. Kimya endüstrisi, endüstriyel süreçlerine ISO 9000 standartlarını entegre etmiş sanayi kollarına bir örnektir.

Şili'de birçok sektörde zorunlu standartlar bulunmamakla birlikte, bu standartlara uyum sağlanması bazı sektörlerde firmalara artı değer katmaktadır. Endüstriyel güvenlik, inşaat malzemeleri, doğal gaz ve elektrik gibi sektörlerde kullanılmak üzere ithal edilen bazı ürünlerin denetleyici kuruluşun istediği gereklilikleri sağlaması gerekmektedir. Örneğin, yeni inşaatların depreme dayanıklılığına ait özel düzenlemeler bulunmaktadır.

INN'in standartları geliştirmek için uzun vadeli planı özellikle Şili'nin başlıca ihrac sektörlerine yönelik olup, bu sektörler bakır, ormancılık, tarımsal ürünler ve şarapçılıktır. Şili ayrıca kendi biyoteknoloji ve bilgi teknolojisi sektörlerini geliştirmektedir. INN tarafından geliştirilen ve onaylanan/kesinleşen düzenlemeler, Şili Devleti resmi gazetesinde (Diario Oficial) yayınlanmaktadır.

Belgelendirme, yalnızca akredite edilmiş kurumlar tarafından yapılmakta olup, akreditasyon kurumları özel, kamu, milli ve uluslararası kuruluşlar olabilmektedir. Şili makamlarınca akredite edilmiş test laboratuvarlarının listesi, INN web sitesinden elde edilebilir.

• Dış Ticaret

Küresel ekonomik krizin olumsuz etkilerine rağmen yıllardır dış ticaret fazlası veren Şili'nin 2012 ve 2013 yıllarında dış ticareti açık vermiş, ancak 2014 yılında yeniden toparlanma gerçekleşmiştir. 2016 yılında Şili'nin dış ticaret hacmi 119,5 milyar Dolar, 2017 yılında da 134,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında ise 143,9 milyar Dolara yükselmiştir.

Tablo 18: Şili Dış Ticareti

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2008	64 507 601	62 787 216	127 294 817	1 720 385
2009	55 458 977	42 805 465	98 264 442	12 653 512
2010	71 106 106	59 206 939	130 313 045	11 899 167
2011	81 437 589	74 693 536	156 131 125	6 744 053
2012	77 965 383	80 066 781	158 032 164	-2 101 398
2013	76 684 108	79 172 798	155 856 906	-2 488 690
2014	76 639 248	72 344 339	148 983 587	4 294 909
2015	62 181 118	62 495 502	124 676 620	-314 384
2016	60 732 633	58 760 906	119 493 539	1 971 727
2017	69 229 257	65 061 731	134 290 988	4 167 526
2018	75 404 118	68 518 296	143 922 414	6 885 822

Kaynak: TÜİK

• Şili'nin İhracatındaki Başlıca Ürünler

Şili'nin 2018 yılı ihracatının %24,1'ini bakır cevherleri ve konsantreleri oluşturmaktadır. İşlenmemiş bakır, rafine ve bakır alaşımları; kimyasal odun hamuru, soda veya sülfat; balık filetosu ve diğer balık eti ve rafine edilmemiş bakır ise Şili'nin ihrac ettiği diğer başlıca ürünlerdir.

Tablo 19: Şili'nin İhracatındaki Başlıca Ürünler

GTİP	GTİP AÇIKLANMASI	2016	2017	2018	Deg (2017/18)%	2018 Pay %
	Toplam	60.732.633	69.229.257	75.404.118	14,5	100,00
'2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	11.267.007	14.910.206	18.193.330	22,0	24,1
'7403	İşlenmemiş bakır, rafine ve bakır alaşımları (7405 pozisyonundaki bakır alaşımları hariç)	12.741.764	14.650.063	15.813.729	7,9	21,0
'4703	Kimyasal odun hamuru, soda veya sülfat (çözünen kaliteler hariç)	2.403.619	2.554.580	3.566.913	39,6	4,7
'0304	Balık filetosu ve diğer balık eti (kıyılmış olsun olmasın, taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	2.165.596	2.605.083	2.740.892	5,2	3,6
'7402	Rafine edilmemiş bakır; elektrolitik rafine için bakır anotlar	1.766.117	2.319.098	2.256.205	-2,7	3,0
'9999	Başka yerde belirtilmeyen ürünler	1.414.475	1.590.618	2.162.982	36,0	2,9
'2204	Taze üzüm şarabı, dahil. müstahkem şaraplar; üzüm, kısmen fermente edilmiş ve gerçek bir ...	1.853.136	2.018.108	1.993.891	-1,2	2,6
'0303	Dondurulmuş balık (0304 pozisyonundaki balık filetosu ve diğer balık eti hariç)	1.282.055	1.567.066	1.820.227	16,2	2,4

'2613	Molibden cevherleri ve konsantreleri	732.177	981.669	1.461.596	48,9	1,9
'7108	Altın, dahil. altın kaplamalı, işlenmemiş veya yarı mamulden daha fazla işlenmemiş ...	935.687	1.166.044	1.340.333	14,9	1,8
'0806	Üzüm, taze veya kurutulmuş	1.165.614	1.109.618	1.229.925	10,8	1,6
'0809	Kayısı, kiraz, şeftali dahil. nektarin, erik ve taze meyveler	781.655	565.301	1.067.257	88,8	1,4
'2601	Demir cevherleri ve konsantreleri, KDV. kavrulmuş demir piritler	815.900	1.029.087	970.552	-5,7	1,3
'4407	Kesilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş veya soyulmuş, rendelenmiş, zımparalanmış veya uç eklemli, ahşap ...	821.768	803.180	944.697	17,6	1,3
'2836	Karbonatlar; peroksokarbonatlar "perkarbonatlar"; amonyum içeren ticari amonyum karbonat ...	457.416	683.199	943.229	38,1	1,3
'0302	Taze veya soğutulmuş balıklar (0304 pozisyonunda yer alan balık filetosu ve diğer balık eti hariç)	631.064	693.672	864.363	24,6	1,1
'0808	Taze elmalar, armutlar ve ayvalar	752.908	732.969	805.124	9,8	1,1
'0810	Taze çilek, ahududu, böğürtlen, sırt, beyaz veya kırmızı kuş üzümü,	767.574	606.033	800.901	32,2	1,1
'0802	Taze veya kurutulmuş diğer kabuklu yemişler (kabuklu veya soyulmuş olsun olmasın) (hindistancevizi, Brezilya fıstığı hariç ...)	371.775	580.880	571.140	-1,7	0,8
'0203	Domuz eti, taze, soğutulmuş veya dondurulmuş	372.777	383.689	450.614	17,4	0,6

Kaynak: Trademap

• Şili'nin İthalatında Başlıca Ürünler

Şili'nin 2018 yılı ithalatının %6,7'sini oluşturan petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (ham olanlar hariç) haricinde %6,4'ünü binek otomobilleri; %6'sını petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, ham; %3,7'sini malların taşınması için motorlu taşıtlar gibi ürünlerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 21: Şili'nin İthalatında Başlıca Ürünler

GTİP	GTİP AÇIKLANMASI	2016	2017	2018	Deg (2017/18)%	2018 Pay %
	Toplam	58.760.906	65.061.731	68.518.296	15,19	100,00
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (ham olanlar hariç); içeren müstahzarlar ...	2.902.977	3.550.611	4.569.212	28,69	6,67
'8703	Motorlu arabalar ve diğer motorlu taşıtlar esas olarak kişilerin taşınması için tasarlanmıştır.	2.812.942	3.668.827	4.394.204	19,77	6,41
'2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, ham	2.352.298	3.219.955	4.120.398	27,96	6,01
'8704	Malların taşınması için motorlu taşıtlar, KDV. motorlu ve kabinli şasi	1.616.719	2.015.737	2.560.916	27,05	3,74

'8517	Telefon setleri, dahil. hücresel şebekeler veya diğer kablosuz şebekeler için telefonlar; diğer ...	1.981.821	2.105.106	2.210.304	5	3,23
'2711	Petrol gazı ve diğer gaz halindeki hidrokarbonlar	1.199.184	1.503.093	1.923.468	27,97	2,81
'2701	Kömür; kömürden üretilen briketler, yumurtalıklar ve benzeri katı yakıtlar	784.559	1.035.387	1.163.116	12,34	1,7
'8471	Otomatik veri işleme makineleri ve birimleri; manyetik veya optik okuyucular, makineler ...	968.188	970.643	1.147.215	18,19	1,67
'3004	Terapötik veya profilaktik kullanımlar için karışık veya karışık ürünlerden oluşan ilaçlar, ...	806.312	887.824	1.021.676	15,08	1,49
'0201	Taze veya soğutulmuş büyükbaş hayvan eti	819.387	903.002	993.320	10	1,45
'8429	Kendinden itmeli buldozerler, angledozers, greyderler, leveller, kazıyıcılar, mekanik kürekler, ekskavatörler, ...	374.676	446.971	650.882	45,62	0,95
'8528	Televizyon kabul cihazları içermeyen monitörler ve projektörler; kabul cihazları ...	598.517	658.524	644.356	-2,15	0,94
'4011	Kauçuktan yeni pnömatik lastikler	526.469	580.708	599.258	3,19	0,87
'8708	Traktör parçaları ve aksesuarları,	478.507	529.879	558.269	5,36	0,81
'8502	Elektrik üretim setleri ve döner konvertörler	660.667	448.544	538.204	19,99	0,79
'3901	Birincil formlarda etilen polimerleri	416.936	432.368	502.564	16,24	0,73
'8701	Traktörler (8709 pozisyonundaki traktörler hariç)	313.268	432.933	497.835	14,99	0,73
'8431	Sadece veya esas olarak 8425 ila 8430 pozisyonunda yer alan makinelerle kullanım için uygun parçalar, ör.	389.841	407.978	495.652	21,49	0,72
'9018	Tıp, cerrahi, diş veya veterinerlik bilimlerinde kullanılan alet ve cihazlar, KDV. ...	417.226	389.336	459.350	17,98	0,67
'8421	Santrifüjler, dahil. santrifüj kurutucular (izotop ayrılması için olanlar hariç); filtreleme veya ...	313.723	317.133	446.440	40,77	0,65

Kaynak: Trademap

• Şili'nin İthalatında Başlıca Ülkeler

2018 yılı ithalatının %22,4'ünü Çin'den gerçekleştiren Şili'nin diğer tedarikçileri ABD (%19,1), Brezilya (%9,6), Arjantin (%5), Almanya (%4,2), Meksika (%3,4), Japonya (%2,9) ve Ekvator (%2,4)'dur (%2,5). Türkiye ise, Şili'nin 2018 yılı ithalatında %0,6 payla 26. sıradadır.

Tablo 22: Şili'nin İthalatında Başlıca Ülkeler

Ürün Adı	2016	2017	2018	Deg(2017/18)%	2018 Pay(%)
Toplam	58.760.906	65.061.731	68.518.296	15,2	100
Çin	12.462.229	13.335.988	15.351.645	15,1	22,4
ABD	9.449.021	10.834.654	13.076.174	20,7	19,1
Brezilya	4.727.779	5.635.655	6.594.856	17	9,6
Arjantin	2.526.136	2.907.612	3.401.894	17	5,0
Almanya	2.227.098	2.548.029	2.877.093	12,9	4,2
Meksika	1.890.110	2.029.543	2.309.465	13,8	3,4
Japonya	1.578.170	1.658.467	2.019.588	21,8	2,9
Ekvator	990.957	1.454.690	1.627.356	11,9	2,4
İspanya	1.483.820	1.363.853	1.617.869	18,6	2,4
Fransa	1.102.547	1.227.790	1.359.063	10,7	2
24.Türkiye	297.155	310.474	416.917	34,3	0,6

Kaynak: Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye ile Şili, birbirinden çok uzak coğrafyalarda yer almasına rağmen, iki ülke halkı arasında özel bir sempati vardır. 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ni ilk tanıyan Latin Amerika ülkesi Şili olmuştur. Bu davranış Türkiye'de, Şili ulusunun milli bağımsızlığına ve ülkeler arasındaki dostluğa verdiği değerin somut bir ifadesi olarak kabul edilmiş ve her iki ülke arasında 1926 yılında imzalanan Dostluk Anlaşması ile ikili ilişkilerin sağlam temelleri oluşturulmuştur. İki ülke arasındaki ticari ilişkiler ise 1970'li yıllarda başlamıştır.

Türkiye ile Şili arasındaki ticaret yıllar itibarıyla incelendiğinde, söz konusu ülkeye gerçekleştirilen ihracatın 2010-13 yılları arasında düzenli olarak arttığı, iki ülke arasındaki ticaret hacmi 2014 yılı itibarıyla 561,9 milyon Dolar olup, ülkemiz aleyhindeki dış ticaret açığının aynı yıl %11,7 düşerek 164,7 milyon Dolar düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. 2017 yılında ise ticaret hacmimizdeki %15,4 oranında artış, ithalatımızdaki %13,7 ve ihracatımızdaki %17,3 oranındaki artıştan kaynaklanmıştır. 2019 yılında ticaret hacmi %19,7 oranında artarak 607,9 milyon Dolar olmuştur. 2019 yılında Şili'ye ihracatımız 357 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 23: Türkiye-Şili Dış Ticaret Değerleri

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2008	150.267.468	324.109.882	474.377.350	-173.842.414
2009	37.434.963	200.386.905	237.821.868	-162.951.942
2010	81.221.775	311.709.442	392.931.217	-230.487.667
2011	130.616.241	474.340.869	604.957.110	-343.724.628
2012	174.852.122	466.042.285	640.894.407	-291.190.163
2013	219.338.048	405.861.405	625.199.453	-186.523.357
2014	198.579.333	363.303.857	561.883.190	-164.724.524
2015	187.880.776	282.572.405	470.453.181	-94.691.629
2016	217.157.137	232.971.710	450.128.847	-15.814.573
2017	254.625.676	264.999.615	519.625.291	-10.373.939
2018	386.205.891	370.583.808	756.789.699	15.622.083
2019	356.982.172	250.963.587	607.945.759	106.018.585

Kaynak: TÜİK

Tablo 24: Türkiye-Şili İthalat Dış Ticaret Değerleri

Bütün Ürünler	2016	2017	2018
Şili'nin Top. Türkiye İthalatı	310.47	416.917	34,28
Türkiye'nin Dünya'ya İhracatı	156.992.940	167.923.862	6,96
Şili'nin Dünya'dan İthalatı	65.061.731	68.518.296	15,19

Kaynak: Trademap

Şili'nin tüm ürün grupları baz alındığında 2018 yılında Türkiye'den ithalatı, 2017 yılına göre %34,3 oranında artarak 417 milyon Dolar değerine yükselmiş olup Şili'nin tüm dünyadan ithalatı 2018 yılında 2017 yılına göre %15 oranında artarak 68,5 milyar Dolar değerine yükselmiştir.

• Türkiye'nin Şili'ye İhracatında Başlıca Ürünler

Şili'ye 2019 yılı ihracatımızda ilk sırada yer alan "çelik çubuk" ihracatı %35,5 oranında gerileyerek 41,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İkinci sırada 23,4 milyon Dolarla "10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar" ihracatı yer almakta, onu 20 milyon Dolarla "binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımaya üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar", 18,9 milyon Dolarla "eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar" ihracatı takip etmektedir.

Tablo 25: Türkiye'nin Şili'ye İhracatında Başlıca Ürünler

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2017	2018	2019	Deg (2018/19)%	2019 Pay %								
		Toplam	254.625.676	386.205.891	356.982.172	-7,6	100,00								
1	7214	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE ÇUBUKLAR (DÖVÜLMÜŞ, SICAK HADDELENMİŞ, HADDELEME İŞLEMİNDEN SONRA BURU)	35.657.154	63.825.355	41.189.228	-35,5	11,5	23	7202	FERRO ALYAJLAR	3.800.354	3.385.877	2.807.779	-17,1	0,8
2	8702	10 VEYA DAHA FAZLA KİŞİ TAŞIMAYA MAHSUS (SÜRÜCÜ DAHİL) MOTORLU TAŞITLAR	11.086.594	26.729.535	23.436.598	-12,3	6,6	24	8544	İZOLE EDİLMİŞ TELLER, KABLOLAR VE DİĞER ELEKTRİK İLETKENLER; TEK TEK KAPLANMIŞ LİFLERDEN OLUŞAN FİBE	291.169	744.753	2.664.160	257,7	0,7
3	8703	BİNEK OTOMOBİLLERİ VE ESAS İTİBARIYLA İNSAN TAŞIMAK ÜZERE İMAL EDİLMİŞ DİĞER MOTORLU TAŞITLAR (YARIŞ)	15.639.664	28.282.018	19.993.147	-29,3	5,6	25	6309	KULLANILMIŞ GİYİM EŞYASI VE KULLANILMIŞ DİĞER EŞYA	32.029	3.590	2.352.816	65438,1	0,7
4	8704	EŞYA TAŞIMAYA MAHSUS MOTORLU TAŞITLAR	20.355.639	25.614.828	18.885.578	-26,3	5,3	26	6109	TİŞÖRTLER, FANİLLER, ATLETLER, KAŞKORSELER VE DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME VEYA KROŞE)	3.498.537	3.389.634	2.315.899	-31,7	0,6
5	7213	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE ÇUBUKLAR (DÖVÜLMÜŞ, SICAK HADDELENMİŞ, HADDELEME İŞLEMİNDEN SONRA BURU)	7.263.225	13.359.567	17.699.846	32,5	5,0	27	6115	KÜLOTLU ÇORAPLAR, TAYTLAR, KISA VE UZUN KONÇLU ÇORAPLAR, SOKETLER, DERECELİ OLARAK BASKI YAPAN ÇORAPLAR	3.207.093	2.107.782	2.224.509	5,5	0,6
6	7216	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE PROFİLLER	9.607.052	24.300.571	16.561.682	-31,8	4,6	28	4011	KAUÇUKTAN YENİ DİŞ LASTİKLER	2.740.789	2.576.399	2.098.880	-18,5	0,6
7	7311	DEMİR VEYA ÇELİKTE SIKIŞTIRILMIŞ VEYA SIVI HALE GETİRİLMİŞ GAZLAR İÇİN KAPLAR	3.942.014	10.455.749	13.632.143	30,4	3,8	29	3907	POLIASETALLER, DİĞER POLİETERLER, EPOKSİ REÇİNELER, POLİKARBONATLAR, ALKİT REÇİNELER, POLIALİESTERLER	673.405	1.564.166	2.074.185	32,6	0,6
8	2713	PETROL KOKU, PETROL BİTÜMENİ VE PETROL YAĞLARININ VEYA BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLARIN			12.472.926	-	3,5	30	8507	ELEKTRİK AKÜMÜLATÖRLERİ (BUNLARIN SEPARATÖRLERİ DAHİL)	904.663	2.337.651	2.022.290	-13,5	0,6
9	3916	PLASTİKTE MONOFİLLER, İNCE VE KALIN ÇUBUKLAR VE PROFİLLER (ENİNE KESİTİNİN EN GENİŞ YERİ > 1MM)	9.532.609	11.451.411	11.510.609	0,5	3,2	31	8302	ADİ METALLERDEN DONANIM, TERTİBAT VB. EŞYA (MOBİLYA, KAPI, PENCERE, BAVUL, ASKILIK VB İÇİN)	1.279.686	1.696.737	1.899.821	12,0	0,5
10	8429	BULDOZERLER, GREYDERLER, TOPRAK TESVİYE MAKİNALARI, SKREYPERLER, MEKANİK KÜREYİCİLER, EKSKAVATÖRLER,	1.429.602	1.921.545	8.391.831	336,7	2,4	32	1504	BALIKLARIN VEYA DENİZ MEMELİLERİNİN KATI VE SIVI YAĞLARI	87.983		1.844.253	-	0,5
11	7308	DEMİR VEYA ÇELİKTE İNŞAAT VE İNŞAAT AKSAMI, İNŞAATTA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANMIŞ DEMİR VEYA ÇELİK	3.550.588	376.455	7.604.239	1920,0	2,1	33	8701	TRAKTÖRLER	2.739.405	3.306.934	1.842.082	-44,3	0,5
12	8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	7.307.379	9.033.985	6.632.475	-26,6	1,9	34	2401	YAPRAK TÜTÜN VE TÜTÜN DÖKÜNTÜLERİ	2.584.324	2.699.028	1.839.113	-31,9	0,5
13	5702	DOKUNMUŞ HALILAR VE DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN DİĞER YER KAPLAMALARI	6.132.905	5.790.685	4.987.767	-13,9	1,4	35	9401	OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	1.827.090	2.058.035	1.808.386	-12,1	0,5
14	2819	KROM OKSİTLERİ VE HİDROKSİTLERİ	3.141.012	4.164.878	3.871.377	-7,0	1,1	36	8481	BORULAR, KAZANLAR, TANKLAR, DEPOLAR VE BENZERİ DİĞER KAPLAR İÇİN MUSLUKLAR, VALFLER (VANALAR) VE BEN	1.333.798	1.757.729	1.756.844	-0,1	0,5
15	8504	ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, STATİK KONVERTÖRLER (ÖRNEĞİN; REDRESÖRLER) VE ENDÜKTÖRLER	486.849	471.488	3.765.707	698,7	1,1	37	9403	DİĞER MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	398.398	2.048.571	1.735.229	-15,3	0,5
16	3920	PLASTİKTE DİĞER LEVHA, PLAKA, ŞERİT, FİLM, FOLYE (GÖZENKSİZ)	2.328.818	5.340.665	3.703.742	-30,7	1,0	38	8414	HAVA VEYA VAKUM POMPALARI, HAVA VEYA DİĞER GAZ KOMPRESÖRLERİ, FANLAR, ASPIRATÖRÜ OLAN HAVALANDIRMAYA	1.577.090	2.256.675	1.729.636	-23,4	0,5
17	7217	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE TELLER	1.269.542	3.496.684	3.175.260	-9,2	0,9	39	8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR VE DİĞER SOĞUTUCU VE DONDURUCU CİHAZLAR VE ISI POMPALARI	958.182	1.784.011	1.686.052	-5,5	0,5
18	1902	MAKARNALAR VE KUSKUS	402.238	362.636	3.002.304	727,9	0,8	40	8516	ELEKTRİKLİ SU ISITICILARI, ELEKTROTERMİK CİHAZLAR, ORTAM ISITICILARI, SAÇ VE EL KURUTUCULARI, ÜTÜLER	510.961	146.609	1.560.885	964,7	0,4
19	3214	MACUNLAR, REÇİNELİ ÇİMENTOLAR VE BOYACILIKTA KULLANILAN DOLGU VE SIVAMA MADDELERİ	920.865	1.963.700	2.937.745	49,6	0,8	41	3923	PLASTİKLERDEN EŞYA TAŞINMASINA VEYA AMBALAJLANMASINA MAHSUS MALZEME, TİPA, KAPAK, DİĞER KAPAMA MALZEM	471.948	893.556	1.545.153	72,9	0,4
20	8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR (ÖLÇÜ TERTİBATI OLSUN OLMASIN) VE SIVI ELEVATÖRLERİ	875.220	1.642.046	2.899.463	76,6	0,8	42	6302	YATAK ÇARŞAFI, MASA ÖRTÜLERİ, TUVALET VE MUTFAK BEZLERİ	1.452.137	1.434.573	1.476.203	2,9	0,4
21	2836	KARBONAT; PEROKSİKARBONAT; AMONYUM KARBONAT İÇEREN TİCARİ AMONYUM KARBONAT	2.523.155	2.985.563	2.878.047	-3,6	0,8	43	3004	TEDAVİDE VEYA KORUNMADA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIŞ)	1.082.153	1.222.457	1.465.625	19,9	0,4
22	7322	DEMİR VEYA ÇELİKTE ELEKTRİKSİZ MERKEZİ ISITMAYA MAHSUS RADYATÖR, MOTORLU HAVA PÜSKÜRTÜCÜLER, BUNLAR	2.268.748	3.438.207	2.828.536	-17,7	0,8	44	3917	PLASTİKTE HORTUMLAR, BORULAR VE BAĞLANTI ELEMANLARI (MANŞON, NİPEL, DİRSEK, FLANŞLAR, VB.)	1.683.628	1.465.003	1.440.295	-1,7	0,4

36	3214	MACUNLAR, REÇİNELİ ÇİMENTOLAR VE BOYACILIKTA KULLANILAN DOLGU VE SIVAMA MADDELERİ	46.134	58.111	157.752	171,47	0,06
37	2620	ARSENİK, METALLERİ VEYA BUNLARIN BİLEŞİKLERİNİ İÇEREN CÜRUF, KÜLLER VE KALINTILAR	27.773	48.544	155.343	220,00	0,06
38	4801	GAZETE KAĞIDI (RULO VEYA TABAKA HALİNDE)	0	0	154.014	-	0,06
39	2009	MEYVE VE SEBZE SULARI (FERMENTE EDİLMEMİŞ, ALKOL KATILMAMIŞ)	0	0	136.618	-	0,05
40	1516	HAYVANSAL VE BİTKİSEL YAĞLAR VE BUNLARIN FRAKSİYONLARI	0	0	122.740	-	0,05
41	8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	115.733	24.824	112.012	351,22	0,04
42	8431	ÖZELLİKLE 84.25 İLA 84.30 POZİSYONLARINDAKİ MAKİNA VE CİHAZLAR İLE BİRLİKTE KULLANILMAYA ELVERİŞLİ	21.652	938.974	97.333	-89,63	0,04
43	4412	KONTRPLAKLAR, KAPLAMALI LEVHALAR VE BENZERİ LAMİNE EDİLMİŞ AĞAÇLAR	2.225.603	456.746	93.194	-79,60	0,04
44	0713	KURU BAKLAGİLLER (KABUKSUZ) (TANELERİ İKİYE AYRILMIŞ)	37.049	365	85.914	23438,08	0,03
45	4804	BİRİNCİL ELYAF (KRAFT) KAĞIT VE KARTONLARI (KUŞE EDİLMEMİŞ, SIVANMAMIŞ, RULO VEYA TABAKA HALİNDE)	0	0	78.404	-	0,03
46	4104	SİĞİR (BUFFALO DAHİL) VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ VEYA CRUST (ARAKURUTMALI) POST VE DERİLERİ	0	103.347	75.395	-27,05	0,03
47	1005	MISIR	40.903	24.918	72.350	190,35	0,03
48	0804	HURMA, İNCİR, ANANAS, AVOKADO VE GUAVA ARMUDU, MANGO VE MANGOST (TAZE/KURUTULMUŞ)	66.275	26.572	72.262	171,95	0,03
49	1106	KURU BAKLAGİLLERİN, NIŞASTA/İNÜLİN İÇEREN KÖK VE YUMRULARIN UNU, EZMESİ VE TOZU	208.699	131.447	67.455	-48,68	0,03
50	3307	TRAŞ MÜSTAHAZARLARI, VÜCUT DEODORANTLARI, BANYO MÜSTAHAZARLARI, TÜY DÖKÜCÜLER, VB.	0	23.121	67.255	190,88	0,03
		DİĞERLERİ	9.038.578	111.153.078	628.066	-99,43	0,25

Kaynak: TÜİK

• İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler

Güçlü rakiplerin varlığına karşın bölgenin en gelişmiş ve liberal ülkelerinden biri olan Şili ile ülkemiz arasında yürürlükte olan Serbest Ticaret Anlaşması'nın da olumlu katkısıyla Türk ürünlerinin tanıtımına yönelik aktif bir strateji uygulanarak bu ülkeye yönelik ihracat ürünlerimizin çeşitlendirilmesi mümkündür. Ayrıca her iki ülke de, coğrafi konumları ve bölgesel ilişkileri nedeniyle kendi pazarları yanında, dahil oldukları bölgesel işbirlikleri kapsamında diğer pazarlara da giriş fırsatı sunmaktadır.

Tarım ve gıda ürünlerinden bisküvi, şekerli ve çikolatalı mamuller, zeytinyağı, zeytin, maya ve kuru kayısı; sanayi ürünlerinde ise demir/çelik çubuklar, traktörler, ısıtması elektrikle olmayan demir-çelik radyatör, jeneratörler, demir/alaşimsız çelikten profil, oto yedek parça, kauçuktan yeni dış lastikler, otomobil ve steysin vagonlar, ev tekstili, ağır iş makine ve cihazlarının aksam ve parçaları ve eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar Şili pazarında potansiyel arz etmektedir. Madencilik ve savunma sanayi sektörlerinde de iki ülke arasında işbirliği imkanları mevcuttur.

Değişen tüketim kalıpları çerçevesinde Şili'de büyüme potansiyeli olan sektörler; otomobil, televizyon (özellikle LCD ve plazma), kozmetik ve kişisel hijyen ürünleri, spor giyim, ev hayvanları sektörüne yönelik ürünler, geniş bant internet sistemleri ve taşınabilir PC ve akıllı cep telefonu pazarıdır. Ayrıca gerek çevresel duyarlılıklar çerçevesinde yenilenebilir enerjiye duyulan ilgi, gerekse uzun vadede tasarruf nedenleriyle hanehalkları ve işyerleri tarafından güneş enerjisine yönelik talepte de düzenli bir artış gözlenmekte olup, güneş panelleri pazarı genişlemektedir.

İŞ İNSANLARININ DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

• Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

İş görüşmeleri Aralık ayının son haftasından Şubat ayı sonuna kadar yapılmamalıdır. Noel tili ve okulların yaz tatiline çıkması nedeniyle bu aylar görüşmeler için pek uygun değildir. Şili'de sosyal aktiviteler belirtilen süreden daha geç başlayabilse de, iş görüşmelerinde zamanlamaya önem verilmektedir. Randevularda genellikle dakik olmalarına rağmen, görüşmelerde ve genelde acelecilik yoktur. İlk ziyarette hediye götürmeye gerek olmasa da kibar bir davranış sayılacaktır. Şilili iş insanlarının çoğu iyi eğitilmiş olup, sık seyahat etmektedirler. İş görüşmelerinde resmi dil olan İspanyolca ve İngilizce konuşulmaktadır. Ancak görüşmelere İspanyolca konuşabilen bir personel ya da bir tercüman ile katılım sağlanması tavsiye edilmektedir. Ürünün ve şirketin tanıtımına yönelik materyaller de İspanyolca olarak hazırlanmalıdır. İngilizce ve İspanyolca olarak düzenlenmiş bir kartvizite sahip olmak oldukça faydalıdır. Karşılıklı hitap şeklinde soyadı kullanılmaz. Bay (Don) ve Hanım (Senora) hitaplarından sonra isim söylenmektedir.

Şilili iş çevrelerinde dış görünüş oldukça önemlidir. Büyük şehirlerde ve belirli sektörlerde iş kıyafeti daha da önemlidir. Giyim tarzı genelde resmi olup, erkekler için takım elbise ve kravat, bayanlar için ise etek ya da pantolondan oluşan bir takım elbise giyilmesi önerilmektedir. Erkekler genellikle öğle tatili için dahi ceket giyerek ofisten çıkmaktadırlar.

• Pasaport ve Vize İşlemleri

Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport hamilleri Şili'ye yapacakları seyahatlerde vizeden muaftır. Şili'de oturma izni olmayan ve gelir gösteremeyen kişilere hesap açılmamaktadır. Şirket ile olan iş sözleşmesi ile oturma izni alınabilmektedir. Ancak bu bilgilerin seyahat öncesinde Şili temsilciliklerine teyit ettirilmesi önerilmektedir. www.mfa.gov.tr

• Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Şili'de iş ziyaretlerinin yaz dönemi olan Ocak-Şubat haricindeki aylarda yapılması önerilmektedir. Çalışma saatleri genelde Pazartesi-Cuma günleri 09.00-18.00 arasındadır. Öğle yemekleri genellikle 13.00'te başlayıp, iş görüşmesi de yapılacaksa 2-3 saat sürebilir.

Bankalar 09.00-14.00 saatleri arası, kamu binaları 09.00-18.00 arası, mağazalar Pazartesi-Cuma günleri 09.00-21.00, Cumartesi günleri ise 09.00-14.00 ya da 09.00-16.00 arasında açıktır. Süpermarketler ve alışveriş merkezleri genellikle 23.00'e kadar, hatta Pazar günleri ve tatillerde de açıktır.

• Telefon Kodları

Şili'nin uluslararası telefon kodu 56'dır. Türkiye'den Şili'ye yapılacak aramalarda 00 + 56 + alan kodu + telefon numarası tuşlanmalıdır. Şili'de sabit bir hattan mobil telefon araması yapılmadan önce de numara öncesinde "09" tuşlanmalıdır. Bazı büyük şehirlerin telefon kodları ise şöyledir:

Arica: 58

Iquique: 57

Antofagasta: 55

Copiapó: 52

LaSerena: 51

Valparaíso: 32

Santiago: 2

Rancagua: 72

Talca: 71

Concepción: 41

Temuco: 45

Valdivia: 63

PuertoMontt: 65

Coyhaique: 67

Punta Arenas: 61

Online telefon rehberi olarak <http://blancas.amarillas.cl> adresi kullanılabilir.

• Yerel Saat

Şili ile Türkiye arasındaki saat farkı -7 saat olup, örneğin Türkiye'de saat akşam 19.00 iken Şili'de saat sabah 12.00'dir. Saat farkları ile bilginin www.worldtimezone.com adresinden edinilmesi mümkündür.

• İklim

Şili'de iklim bölgelere göre büyük farklılık arz etmektedir. İliman iklimin yanı sıra kuzeyde çöl iklimi, orta kesimlerde Akdeniz iklimi, güneyde soğuk ve nemli bir iklim hakimdir. Yaz mevsimi Aralık-Mart aylarını, kış mevsimi ise Haziran-Eylül aylarını kapsamaktadır. Ülkenin kuzeyinde iklim oldukça kurak olup, Atacama Çölü'ne hemen hemen hiç yağmur düşmemektedir. Kurak iklim güneyde Caldera'ya kadar devam etmektedir. Yıllık ortalama sıcaklık kuzeyden güneye doğru her 10° lik enlem aralığında 4°C düşmektedir. Bu yüzden kuzey sınırında 18°C olan ortalama sıcaklık güney sınırında 6°C'ye düşmektedir. Santiago'da sıcaklık yazın 10-33°C, kışın 2-20°C arasındadır. Santiago'da en yağışlı dönem Mayıs-Ağustos ayları arasındadır. Şili Meteoroloji Kurumu web sitesinden (<http://www.meteochile.gob.cl/pronostico.html>) bölgeler itibarıyla Şili'nin hava durumu ile ilgili detaylı bilgi edinilmesi mümkündür.

KAYNAKLAR:

-Ticaret Bakanlığı

-Trademap

-TÜİK

-İhracatçı Birlikleri Kayıtları

DDMİB

ANKARA DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER İHRACATÇILARI BİRLİĞİ

Ankara Demir ve Demir DiŐi Metaller İhracatçıları Birliği

Adres: Ceyhun Atuf Kansu Cad. No: 120 Balgat Çankaya ANKARA T: (312) 4472740 F: (312) 4469605 E: info@oai.org.tr